

Négylábú tanársegédekkel a beszédhibák, nyelvi és részképeesség zavarok gyógyításában, a terápiás kutyák helye a logopédiában

Dr. Csorbáné Szigetvári Melinda
Logopédus, terápiás kutyafelvezető

Szakács Nóra
Pszichológus

Váradi Beáta
Logopédus

Terápiás kutya a logopédiában

- **Megkésett/akadályozott beszédfejlődés kezelése**
- **Diszlexia prevenció**
- **Diszlexia reedukáció**
- **Pöszeség kezelése**
- **Dadogás kezelése**
- **Mutizmus kezelése**

Megkésett/akadályozott beszédfejlődés, nyelvi fejlődési zavar kezelése

- **Utánozási készség fejlesztése – hang, mozgás**
- **Szókincs bővítése – főnevek, igék, melléknevek, számnevek**
- **Közvetlen emlékezet**
- **Mozgás-beszéd integrálása, sorrend utánozása**
- **Beszédértés, mondatmegértés**
- **Toldalékok – főnevek többes száma, tárgyeset, helyhatározók, részeshatározó, eszközhatározó birtokos személyjel és testrészek tanítása, birtokos viszony kifejezése**
- **Összefüggő beszéd – analógiás mondatoktól kezdve**

Diszlexia prevenció

Pöszeség kezelése – előkészítő gyakorlatok

Diszlexia reedukáció

- **Figyelemkoncentráció**
- **Beszédértés**
- **Olvasástechnika, olvasásértés, grammatika**
- **Szám- és mennyiségfogalom**
- **Percepció - beszédhang**
- **Emlékezet – vizuális és auditív**
- **Önbizalom, motiváció**
- **Kifejezőképesség**

Dadogás kezelése

- **Beszédkedv fokozása, görcsök oldása**
- **Oldott légkör élménye**
- **Folyamatos beszéd megtapasztalása**
- **Beszédfejlesztés**
- **Részképességek fejlesztése**

A foglalkozás felépítése

- **Ráhangelődés az órára - Beszélgetés: Mi történt veled a héten?**
- **Relaxációs gyakorlat**
- **Légzéstechnikai gyakorlatok**
- **Beszéd és olvasástechnikai gyakorlatok**
- **Játék/ akadálypálya kutyával, társas...**
- **Közös alkotás**
- **Óra végi beszélgetés**

A kutyás terápia kutatásának nehézségei

Mit is akarunk kutatni?

- **Hatás/hatékonyság:**
 - Szomatikus változók
 - Pszichés, emocionális változók
 - Kognitív változók
 - Szociális változó
- **Háttérmechanizmusok vizsgálata**
- Stern, C. , Chur-Hansen, A. (2013) Methodological Considerations in Designing and Evaluating Animal-Assisted Interventions. *Animals*, 3. 127-141. old.
- Fine, A. (2006) Handbook on Animal-Assisted Therapy: Theoretical Foundations and Guidelines for Practice. Elsevier, San Diego.

Módszertani megfontolások

- **A kontroll csoport fontossága, nehézsége**
 - Random
 - Illesztett
 - Nagy minta
 - „Blind” felállítás
- **Az általánosítás nehézsége**
 - Vizsgálati személy, csoportok karakterisztikájának különbségei
 - A kutya, a felvezető, a pedagógus, a program egyedisége
 - A mérés célja, hipotézise – mit is mérünk?
- **Módszer nehézsége – kvalitatív és kvantitatív kutatások**

Módszertani megfontolások

- **Kérdőív, tesztek:**
 - **Előnyei és hátrányai**
 - **Kivel?**
 - » **Résztevővel**
 - » **Foglalkozás vezetőjével**
 - » **Hozzá tartozóval**
 - **Mikor?**
 - » **a program elején**
 - » **a program végén**
 - » **a program közepén**
 - » **a konkrét foglalkozás közben, végén**
 - **Milyen kérdőívet, tesztet?**
 - » **nyílt vagy zárt végű kérdések**
 - » **standard kérdőívek, tesztek fontossága**
 - » **mit is kellene mérni?**

Kérdőívek eredményei

- Szülők, gyógypedagógusok
- Téma: kutyás terápiáról alkotott vélemény, elvárt és tapasztalt hatás
- Mi Ön szerint a kutyás terápia?
 - motivációt növelő, kapcsolatteremtést segítő eszköz
 - konkrét kognitív, pszichés és társas hatás
- Inkább teljesültek az elvárásaik (átl:4)
- Vidámabb, együttműködőbb
- Csökkent a félelem a kutyáktól

Módszertani megfontolások

- **Interjú**
 - Kivel?
 - Mikor?
 - Milyen céllal? (strukturált interjú?)
 - Szempontok az elemzéshez
- **Esettanulmány**
- **Megfigyelés**
 - Mi célból?
 - Kit?
 - Mit?
 - Hogyan?
 - Strukturált megfigyelés fontossága –Megfigyelési kategóriarendszer, kódolás

Megfigyelési szempontok

- **Mit is akarunk megfigyelni?**
 - Kommunikáció
 - Szabálykövetés
 - Motiváció
 - Szorongás
- **Hogyan?**
 - Jelrendszer – „strigulázás”
 - Becslési skála
 - Csoportot és/vagy vizsgálati személyt
 - Több megfigyelő

Megfigyelési szempontok

- **Két korábbi kutatás:**
 - Szigeti M. (2007) A kutyás terápia alkalmazása kommunikációs zavarokkal küzdő gyerekeknél. *Fejlesztő Pedagógia*, 3-4. 67-70. old.
 - Babos E., Szeredi B., Gábor Sz., Györkös K. (2002) Állatasszisztált terápia hatékonyságvizsgálata két értelmi fogyatékos gyerekcsoportban. *Pszichoterápia*, 9. 355-364. old.
- **Saját szempontokkal kiegészítés, szempontok pontos meghatározása**

Jelrendszer és becslési skála

- **Jelrendszer – az adott viselkedés megjelenésének száma az adott vizsgálati személynél vagy a csoportban**
- **Pl.: simogatások száma, kérdés a terapeutához, nevetés**
- **Becslési skála – egy szempont mentén szubjektív pontszám adása a vizsgálati személyre vagy a csoportra vonatkozóan**

Nemverbális:		10. perc	20. perc	30. perc	40. perc
Szemkontaktus	Kutyával				
	Terapeutával				
	Többi résztvevővel				
Testkontaktus	Kutyával				
	Terapeutával				
	Többi résztvevővel				
Gesztus	Kutya felé				
	Terapeuta felé				
	Többi résztvevővel				
Mosoly, nevetés					
Hárítás (sírás, elfordul stb.)					

„Strigulázás”

Egyéni megítélése a gyerekeknek	1.gyerek	2.gyerek	3.gyerek	4.gyerek
Fegyelmezettség, feladattartás				
Kontaktus a kutyával				
Kontaktus a terapeutával				
Kontaktus a többiekkel				
Kommunikáció				
Motiváció a megoldásra				
Jól érzi magát				
Szorongásszint				
Figyel a kutyára				
a terapeutára				
a többiekre				

Becslési skála

Kontaktus a kutyával

1 – verbális és nemverbális szinten sem érintkezik a kutyával, szinte mintha ott se lenne az állat. Ha a kutya közelít, akkor kitér előle

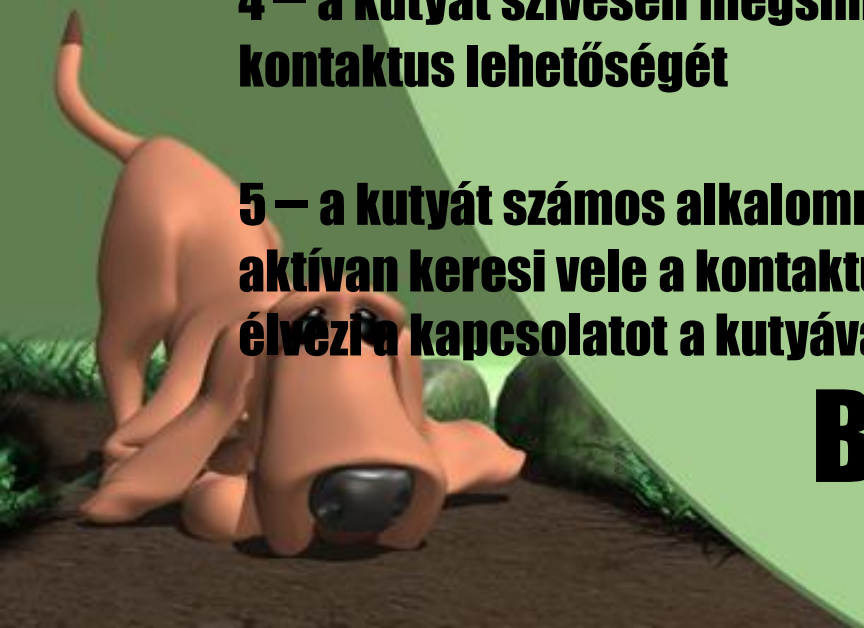
2 – óvatosan érintkezik a kutyával, nem tér ki az állat közeledése esetén, figyelembe veszi, de nem közelít felé

3 – a kutyát feladat esetén megsimogatja, a jutalomfalatot odadobja neki, viselkedése a passzív és az aktív között váltakozik

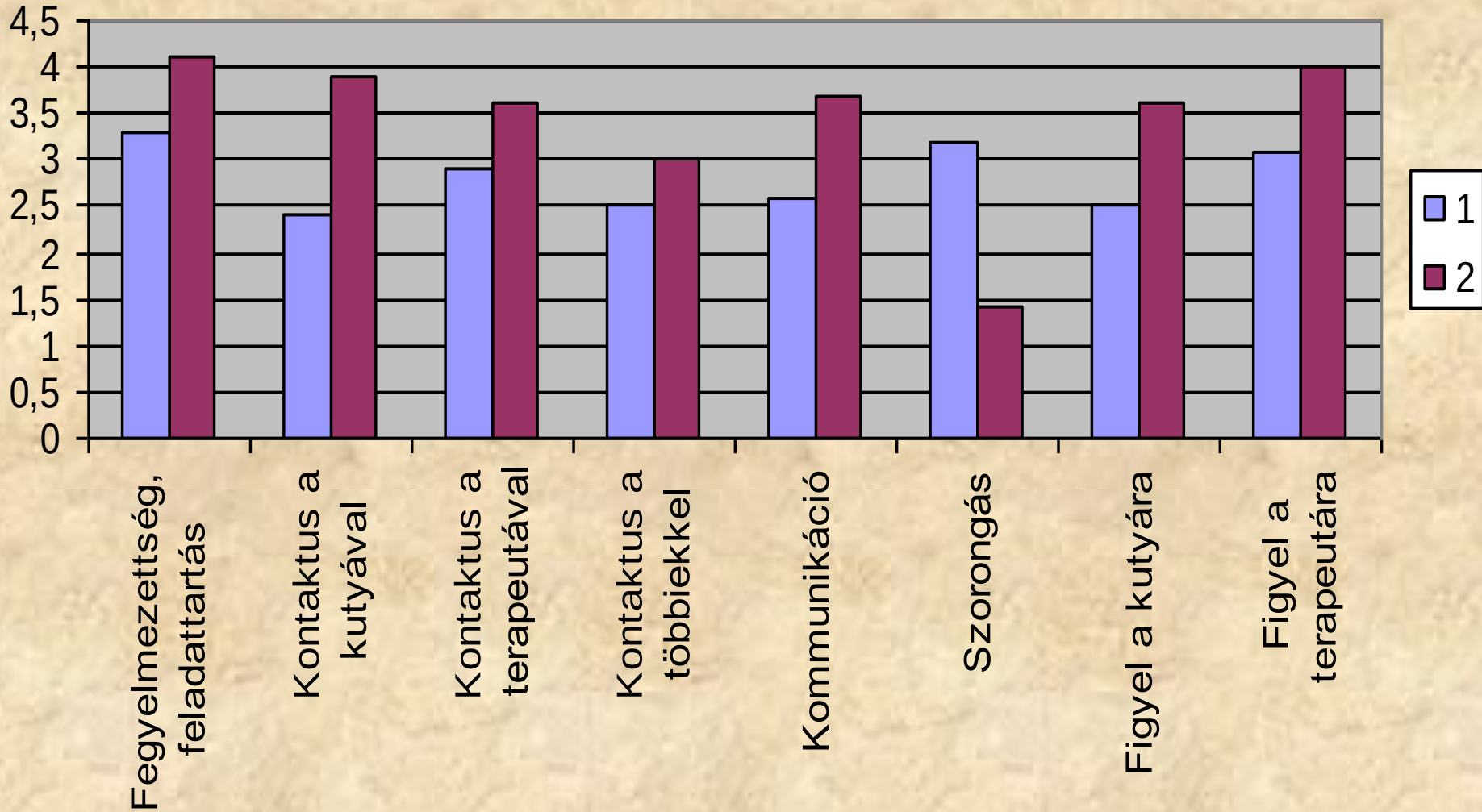
4 – a kutyát szívesen megsimogatja, jutalomfalatot odaadja, várja a kontaktus lehetőségét

5 – a kutyát számos alkalommal megsimogatja a feladathelyzeten túl is, aktívan keresi vele a kontaktus lehetőségét, jutalomfalatot ad neki, élvezve a kapcsolatot a kutyával

Becslési skála

Megfigyelés eredményei

Korlátok és lehetőségek

- **Kontrollcsoport**
- **Minta nagysága – általánosíthatósága**
- **Független megfigyelők közötti egyetértés mértéke**
- **Szempontok általánosíthatósága**
- **Videofelvétel nehézsége**
 - **Mennyire befolyásolja a résztvevőket**
 - **Mikor, hány alkalommal legyen felvétel**
 - **Kik láthatók a felvételen**
 - **Adott foglalkozás tematikája, résztvevői, hossza**
 - **Egész foglalkozás elemzése vagy csak egy részleté**

**A kutyával segített terápia
alkalmazásának hatása a
nyelvi és
beszédfejlesztésben**

Vizsgálat

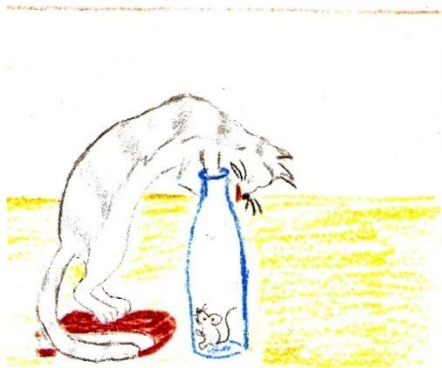
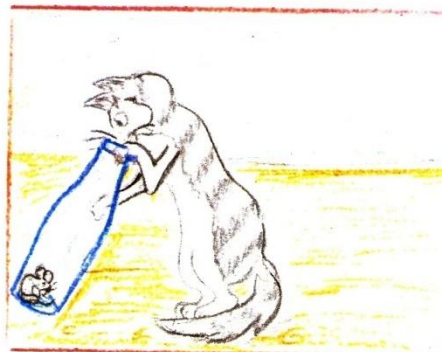
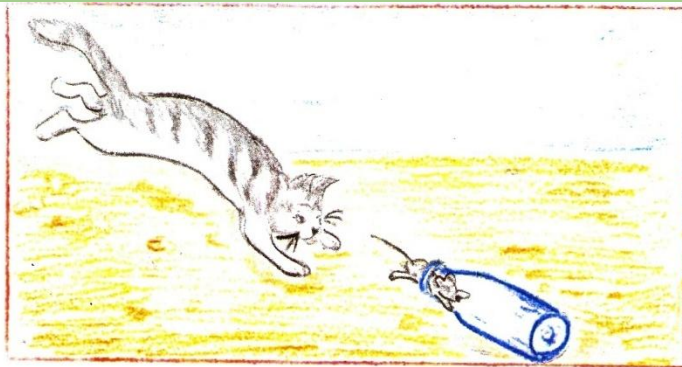
- **Vizsgált személyek**

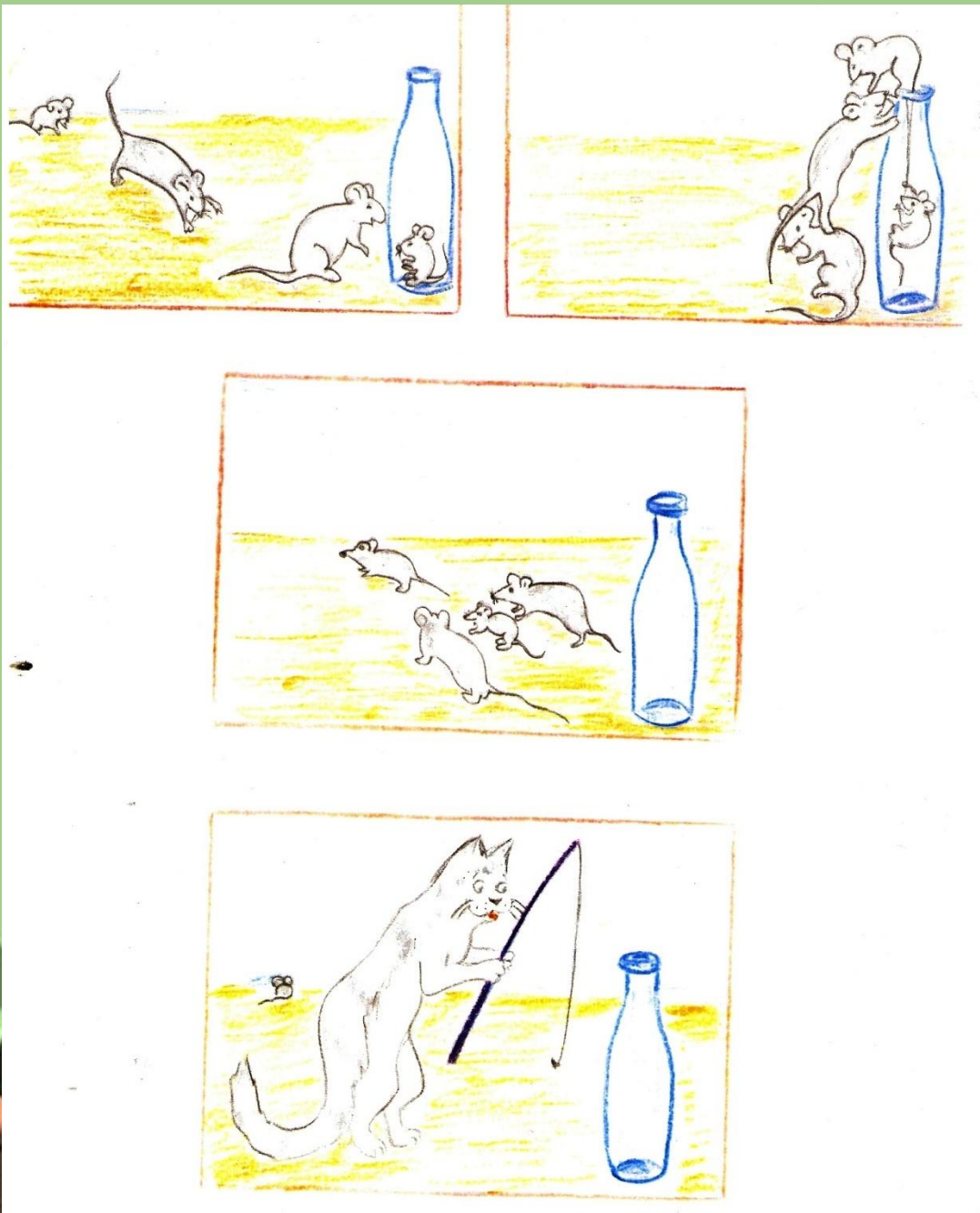
- 5 - 5 óvodás,
- 2004 és 2006 között született,
- BNO F 80

- **Vizsgálati anyag**

- A megkésett/akadályozott beszéd- és nyelvi fejlődés vizsgálata
 - részei
- Spontán beszéd vizsgálata
 - morfológiai és szintaktikai összetettséget nézi
 - vizsgálat menete
 - kiértékelés módja
- Megfigyelések
 - figyelem és viselkedésváltozás

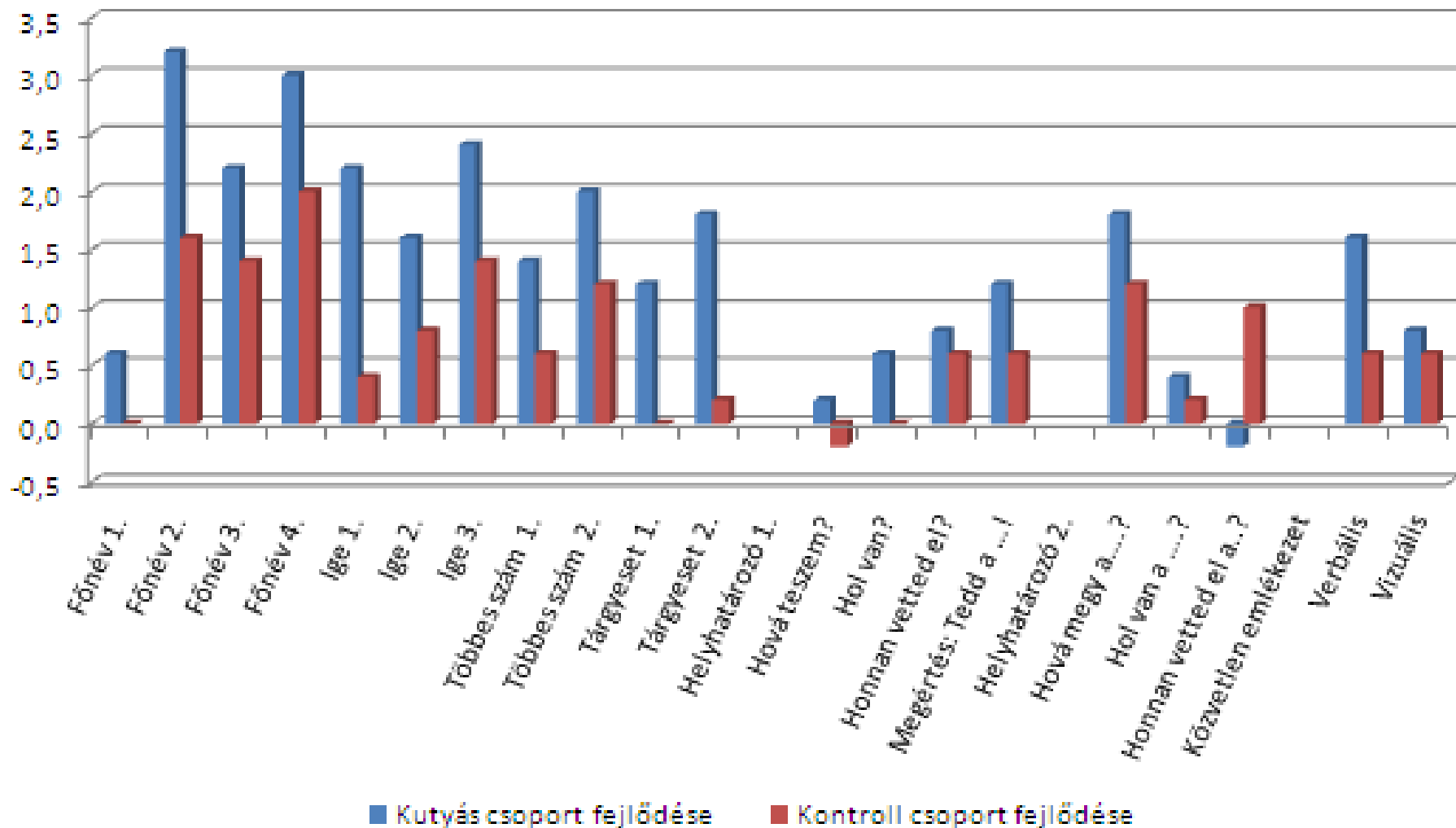

Eredmények - A beszéd- és nyelvi fejlettség vizsgálata 1.

	Kutyás csoport fejlődése	Kontroll csoport fejlődése
Főnév 1.	0,2	0,2
Főnév 2.	3,6	1,8
Főnév 3.	2,0	1,6
Főnév 4.	3,2	2,8
Ige 1.	3,4	0,4
Ige 2.	2,0	1,6
Ige 3.	2,2	0,6
Többes szám 1.	1,4	0,6
Többes szám 2.	2,2	1,2
Tárgyeset I.	2,0	0,0
Tárgyeset II.	1,8	0,2
Helyhatározó 1		
<i>Hová teszem?</i>	0,2	-0,4
<i>Hol van?</i>	1,0	0,0
<i>Honnan vetted el?</i>	0,8	0,6
<i>Megértés</i>	1,2	0,6
Helyhatározó 2		
<i>Hová megy a?</i>	1,8	1,4
<i>Hol van a...?</i>	0,4	0,2
<i>Honnan vetted el a...?</i>	-0,2	1,0
Közvetlen emlékezet:		
Verbális	1,2	0,6
Vizuális	1,0	0,8

Eredmények - A beszéd- és nyelvi fejlettség vizsgálata 2.

Eredmények - A beszéd- és nyelvi fejlettség vizsgálata 3.

	Kutyás csoport II.	Kontroll csoport II.	Mérték
Főnév.2.	18,8	18,2	0,6
Ige 1.	10,2	10,0	0,2
Ige 3.	4,2	3,0	1,2
Többes szám 2.	4,6	4,6	0,0
Tárgyeset I.	7,0	6,8	0,2
Helyhatározó 1			
Hol van?	2,8	2,0	0,8
Honnan vetted el?	2,8	2,8	0,0
Megértés	3,6	3,6	0,0
Helyhatározó 2.			
Hová megy a...?	4,0	4,0	0,0
Közvetlen emlékezet:			
Vizuális	4,6	3,4	1,2

Eredmények - KFM átlagok 1.

- az első vizsgálat: átlagosan 8,2 mondat, 39 pont
- a második felmérés: átlagosan 15,8 mondat, 87 pont

<u>Kutyás csoportban:</u>	KFM ÁTLAG <i>5-6 éveseké: 9,2; 6-7 éveseké: 11,6</i>
I. vizsgálat	3,428
II. vizsgálat	5,518

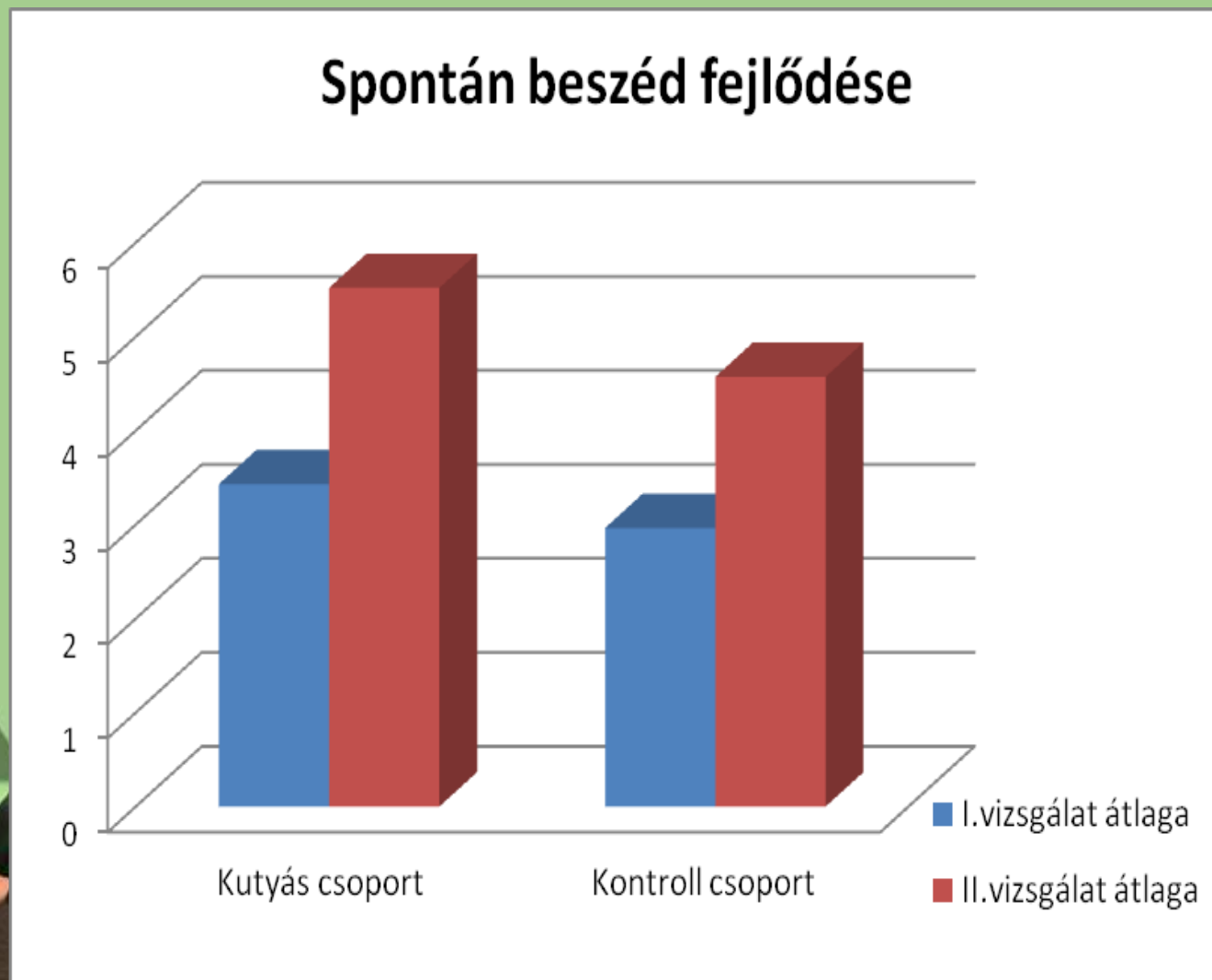
Eredmények - KFM átlagok 2.

- az első vizsgálat: átlagosan 8,6 mondat, 26,6 pont
- második vizsgálat : átlagosan 12,2 mondat, 61,4 pont

<u>Kontroll csoportban:</u>	KFM ÁTLAG <i>5-6 éveseké: 9,2; 6-7 éveseké: 11,6</i>
I. vizsgálat	2,962
II. vizsgálat	4,572

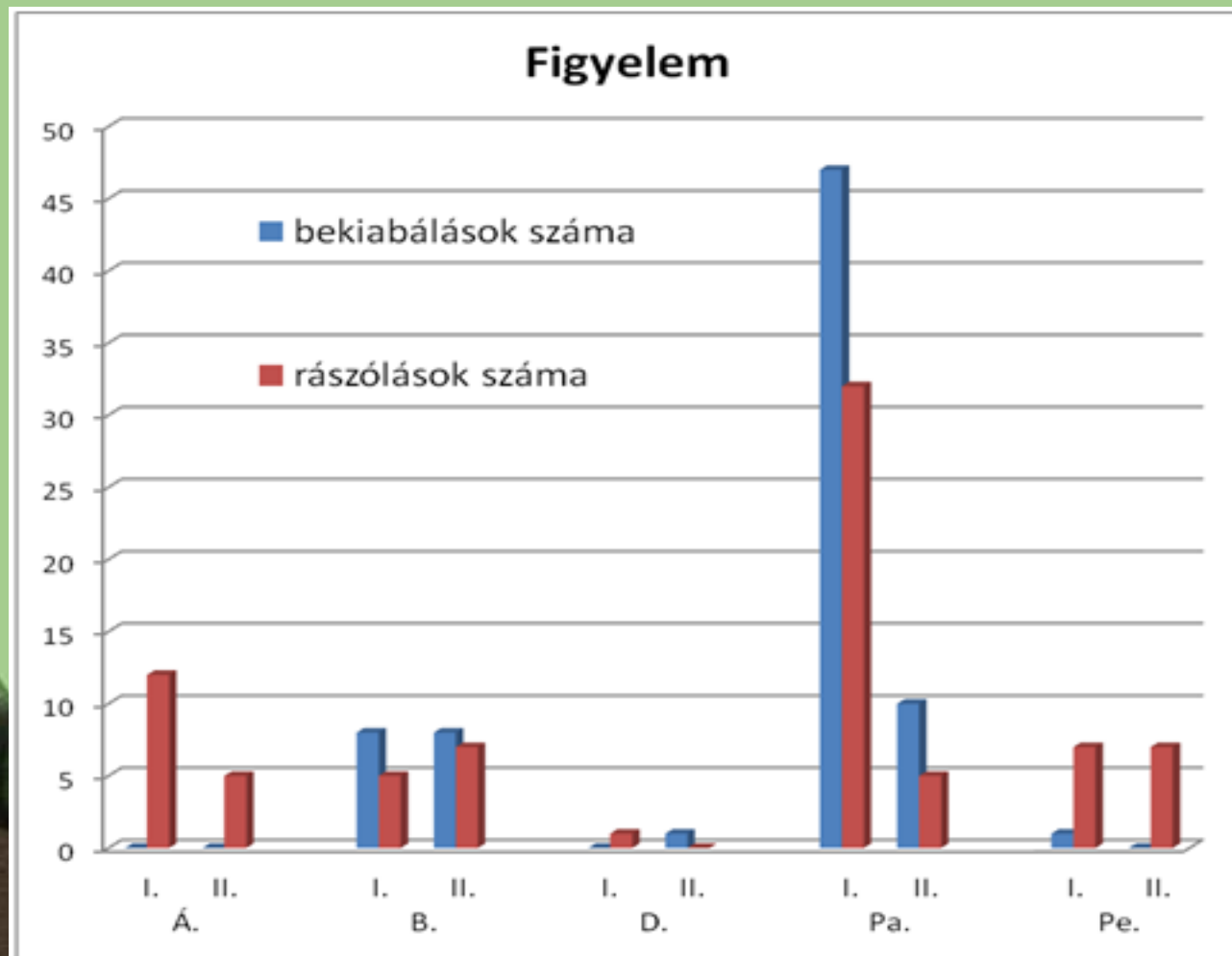

Eredmények - KFM átlagok 3.

Megfigyelések

- **Figyelem illetve viselkedésváltozás**

Összegzés

1. A beszéd- és nyelvi fejlettség vizsgálata:

- a kontroll csoport gyerekei kevesebb fejlődést mutattak a kutyás csoporthoz képest → a tanulandó anyagból többet sajátítottak el

2. A spontán beszéd vizsgálta:

- a kutyás csoportnál volt nagyobb fejlődés → az expresszív beszéd területe → mondatok

3. A megfigyelések:

- a figyelem → feladatokat odafigyelve hallgatták
- a viselkedés → fegyelmezettebbek lettek
- a terápiához való hozzáállás → a kutyás terápia elősegítette a normál logopédiai fejlesztést is, mivel a motiválatlanabb napokon is a kutyák képeivel a gyermekek visszazökkenthetők voltak az órába

**Köszönjük a
figyelmet!**

www.patamancs.hu